

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

1^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε στις 12 Δεκεμβρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος, Αικατερίνη Ζερβού, Μέλος - Εισηγήτρια και Αθηνά Μπουζιούρη, Μέλος.

-Για να εξετάσει την προδικαστική προσφυγή με ημερομηνία 03.11.2023 και Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 1716/06.11.2023 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «**U..... Μονοπρόσωπη Ανώνυμος Εταιρεία Παροχής Υπηρεσιών, Εμπορική και Αντιπροσωπειών**» και το διακριτικό τίτλο «**U..... Α.Ε.**» (στο εξής «η προσφεύγουσα») που εδρεύει στην, επί τηςαρ. και εκπροσωπείται νόμιμα.

ΚΑΤΑ

-Του **E....** (στο εξής «η αναθέτουσα αρχή») που εκπροσωπείται νόμιμα.

-Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «**....ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ – ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ**», που εδρεύει στην, οδόςαρ.και εκπροσωπείται νόμιμα.

-Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «**A.... ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**» που εδρεύει στα, οδόςαι εκπροσωπείται νόμιμα.

-Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «**M.... ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ - ΚΤΙΡΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ - ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ – ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΓΕΥΜΑΤΩΝ - ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ**», και τον διακριτικό τίτλο «**M.... ΑΕ**» που εδρεύει στην, και εκπροσωπείται νόμιμα.

-Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «**Γ Εταιρεία Ολοκληρωμένης διαχείρισης Κτηριακών εγκαταστάσεων Ανώνυμος Εταιρεία**» και τον διακριτικό τίτλο «**ΓΑ.Ε.**» που εδρεύει στην, οδόςκαι εκπροσωπείται νόμιμα.

-Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «**Φ.... ΑΝΩΝΥΜΗ**

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΤΙΡΙΩΝ» και τον διακριτικό

τίτλο «Φ..... ΑΕ» που εδρεύει στην, οδός και εκπροσωπείται νόμιμα.

-Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «**S..... Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Υπηρεσιών**» και τον διακριτικό τίτλο «S.... ΑΕ» που εδρεύει στην, και εκπροσωπείται νόμιμα.

-Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «**I.... ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ, ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ**» που εδρεύει στην, και εκπροσωπείται νόμιμα.

=====

Με την προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα ζητά να ακυρωθεί η απόφαση του ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ με αριθμό πρωτ. 103364/06.10.2023, η οποία ελήφθη κατά τη 2η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΕΤΟΥΣ 2023-2024 της 5^{ης}.10.2023 (Θέμα 15ο) (ορθή επανάληψη 24.10.2023) και η ενσωματωθείσα σε αυτήν απόφαση του Συμβουλίου με ημερομηνία 22.08.2023, για τους λόγους που αναλυτικά εκθέτει στην προσφυγή της.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια.

Μελέτησε τα σχετικά έγγραφα.

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο.

1. Για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο ποσού 15.000,00 ευρώ σύμφωνα με τα άρθρα 363 ν. 4412/2016 και 5 πδ 39/2017 και την εκτιμώμενη αξία του Τμήματος 1 της σύμβασης, για το οποίο ασκείται η προσφυγή ύψους 4.597.440,88 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (κωδικός ηλεκτρονικού παραβόλου:).

2. Με τη Διακήρυξη της αναθέτουσας αρχής με αριθμό/2023 προκηρύχθηκε ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός με αντικείμενο την ανάδειξη αναδόχου για την «ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΤΟΥ (....) (ΣΤΟΚΑΙ ΣΤΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ) ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΟΥΣ ΧΩΡΩΝ» για χρονικό διάστημα 24 μηνών συνολικής

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

εκτιμώμενης αξίας 5.241.935,48 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. Ως κριτήριο ανάθεσης ορίστηκε με τη Διακήρυξη αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει τιμής και ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών η 28η.07.2023. Η Διακήρυξη αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 26.06.2023 (ΑΔΑΜ:) και στο ΕΣΗΔΗΣ, μέσω του οποίου διενεργείται ο διαγωνισμός με συστημικό α/α

3. Η προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον κατατέθηκε στις 03.11.2023 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, η δε προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στους ενδιαφερόμενους διά μέσου της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 24.10.2023, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του πδ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε αυθημερόν στην ΕΑΔΗΣΥ με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

4. Με την Πράξη του Προέδρου του 1^{ου} Κλιμακίου με αριθμό 2061/2023 ορίστηκε η εισηγήτρια και η ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής, ενώ στις 21.11.2023 η αναθέτουσα αρχή απέστειλε τις απόψεις της με αριθμό πρωτοκ. 119779/20.11.2023 για την αντίκρουση των ισχυρισμών της προσφεύγουσας, οι οποίες όμως δεν λαμβάνονται υπόψη καθώς έχουν κατατεθεί εκπρόθεσμα. Αντίστοιχα, δεν λαμβάνεται υπόψη το Υπόμνημα της προσφεύγουσας, που κατατέθηκε στις 23.11.2023 επί των απόψεων της αναθέτουσας αρχής.

5. Οι παρεμβαίνουσες κατέθεσαν εμπρόθεσμα στις 13.11.2023 τις παρεμβάσεις τους ζητώντας την διατήρηση του κύρους της προσβαλλόμενης απόφασης.

6. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 360 του ν. 4412/2016 και την παρ. 1 του άρθρου 3 του πδ 39/2017 προβλέπεται ότι: *«Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ (ήδη ΕΑΔΗΣΥ κατά το*

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

άρθρο 3 του ν.4912/2022} κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».

7. Η Διακήρυξη, αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΣτΕ 3629/20, 1217/2018, 2434/2017, 1086/15, 4901/14, 2551/2013, 5022/12, 2635/2009, Ε.Α. ΣτΕ 15/2021, 241/2020, 352/2016 και Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.).

8. Με τον πρώτο προβαλλόμενο λόγο η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της προσφοράς της εταιρείας «Μ.... Α.Ε.» και ισχυρίζεται ότι σύμφωνα με τις δηλώσεις που περιλαμβάνονται στο ΕΕΕΣ που κατέθεσε, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες, που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν. Σχετικά με τον παραπάνω λόγο προσφυγής γίνονται δεκτά τα εξής:

9. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2.4.3.1 και 2.2.9.1 της Διακήρυξης, οι οποίες αντιστοιχούν σε αυτές του άρθρου 79 ν. 4412/2016, με τον φάκελο δικαιολογητικών συμμετοχής οι διαγωνιζόμενοι υποχρεούνται να υποβάλουν συμπληρωμένο ΕΕΕΣ καταρτίζοντάς το βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 και σύμφωνα με τις οδηγίες του Παραρτήματος 1 (του ίδιου Κανονισμού).

10. Από τη συνδυασμένη ερμηνεία των εφαρμοστέων διατάξεων συνάγεται ότι ο διαγωνιζόμενος υποχρεούται να δεσμεύεται με ρητή καταφατική δήλωση που θα περιλαμβάνεται, επί ποινή αποκλεισμού, στο ειδικό πεδίο του ΕΕΕΣ, ότι θα είναι σε θέση να προσκομίσει τις βεβαιώσεις πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων. Εντούτοις, όπως προκύπτει από την κατευθυντήρια οδηγία 23/24.1.2018 της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) σχετικά με τη συμπλήρωση του τυποποιημένου εντύπου ΕΕΕΣ, η προαναφερθείσα ανάληψη υποχρέωσης προσκόμισης βεβαίωσης πληρωμής φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν συντρέχει για τους οικονομικούς φορείς που δεν είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων του άρθρου 83 του ν. 4412/2016, τέτοιος δε δεν υφίσταται για τις διαδικασίες συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, όπως η προκείμενη (βλ. ΣΤΕ 2643/2022, ΕΑ 211-212/2021).

11. Ενόψει των παραπάνω, εφόσον η «Μ... Α.Ε.» απάντησε αρνητικά στο ερώτημα εάν είναι εγγεγραμμένη σε επίσημο κατάλογο, δεν υπείχε υποχρέωση απάντησης στο υποερώτημα εάν είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή να παράσχει πληροφορίες για την δυνατότητα του αναθέτοντος φορέως να την λάβει με απευθείας πρόσβασή του σε εθνική βάση δεδομένων. Συνεπώς, η ως εκ περισσού αρνητική απάντηση της «Μ... Α.Ε.» στο επίμαχο υποερώτημα, στο οποίο δεν όφειλε κατ' αρχήν να απαντήσει, δεν συνεπάγεται έννομες συνέπειες ως προς τη δέουσα προαπόδειξη της μη συνδρομής του λόγου αποκλεισμού που σχετίζεται με την καταβολή των φόρων και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Τούτο δε, διότι η πιο πάνω εταιρεία δήλωσε προσηκόντως στην Ενότητα Β του Μέρους ΙΙΙ ότι δεν συντρέχει στο πρόσωπό της ο συγκεκριμένος λόγος αποκλεισμού, καθώς επίσης και ότι είναι σε θέση να προσκομίσει τα πιστοποιητικά και λοιπά αποδεικτικά έγγραφα που προβλέπει η Διακήρυξη, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η βεβαίωση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας (βλ. ΣΤΕ 2643/2022). Κατόπιν των παραπάνω, ο πρώτος λόγος της προδικαστικής προσφυγής απορρίπτεται ως αβάσιμος.

12. Με το δεύτερο λόγο η προσφεύγουσα στρέφεται κατά των εταιρειών «Γ...» και «Μ... ΑΕ» και ισχυρίζεται ότι οι ψηφιακές υπογραφές που έχουν τεθεί σε όλα τα προσκομισθέντα έγγραφά τους πάσχουν ακυρότητα, καθώς δεν φέρουν ασφαλή χρονοσήμανση, διότι δεν είναι συγχρονισμένες με τον εθνικό χρόνο, αλλά ο χρόνος που ετέθη σε αυτές προκύπτει απλώς από τους υπολογιστές τους. Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και νομολογία σχετικά με τον παραπάνω λόγο προσφυγής γίνονται δεκτά τα εξής :

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

13. Στον όρο 2.4.2.1. της Διακήρυξης προβλέπεται ότι: «Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονικά, μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζει η παρούσα διακήρυξη, στην Ελληνική Γλώσσα, σε ηλεκτρονικό φάκελο, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στον ν.4412/2016, ιδίως στα άρθρα 36 και 37 και στην κατ' εξουσιοδότηση και στην κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 5 του άρθρου 36 του ν.4412/2016 εκδοθείσα υπ' αριθμ. 64233/08.06.2021 (Β'2453/ 09.06.2021) Κοινή Απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης με θέμα «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών και Υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)», εφεξής «Κ.Υ.Α. ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες». Για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται τουλάχιστον από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και να εγγραφούν στο ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με την περ. β της παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016 και τις διατάξεις του άρθρου 6 της Κ.Υ.Α. ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες.». Επίσης, στον όρο 2.4.2.2 της Διακήρυξης προβλέπεται ότι: «Ο χρόνος υποβολής της προσφοράς μέσω του ΕΣΗΔΗΣ βεβαιώνεται αυτόματα από το ΕΣΗΔΗΣ με υπηρεσίες χρονοσήμανσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 37 του ν. 4412/2016 και τις διατάξεις του άρθρου 10 της ως άνω κοινής υπουργικής απόφασης...». Περαιτέρω, στο άρθρο 37 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Το επίπεδο ασφαλείας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους. 2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει: α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης, β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές,

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/ 767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την Απόφαση 14 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφότυπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό. Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή. ββ) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες. Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της Απόφασης 2011/130/ΕΕ. Επίσης, θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφότυπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στο φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα. 3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με την υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 401), από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης 15 αποδεικνύεται με ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς τον χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στον χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω. 4. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η δημοσίευσή της. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, από τη Διεύθυνση Διαχείρισης, Ανάπτυξης και Υποστήριξης του ΕΣΗΔΗΣ της Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών Πληροφορικής και Επικοινωνιών Δημόσιας Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και, στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή καθορίζει τον τρόπο συνέχισης και διεξαγωγής της διαδικασίας. Η αδυναμία του πρώτου εδαφίου πιστοποιείται, για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, από τη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, και στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή καθορίζει τον τρόπο συνέχισης και διεξαγωγής της διαδικασίας. 5. Οι χρήστες αποκτούν

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με τις αποφάσεις των παρ. 3 και 5 του άρθρου 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ.»

14. Από τα παραπάνω οριζόμενα, όπως ορθά επισημαίνουν και οι παρεμβαίνουσες εταιρείες, προκύπτει ότι οι συμμετέχοντες στον επίμαχο διαγωνισμό απαιτείται να διαθέτουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται τουλάχιστον από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και να εγγραφούν στο ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με την περ. β της παρ. 2 16 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016 και τις διατάξεις του άρθρου 6 της Κ.Υ.Α. «ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες», ενώ αντίθετα δεν περιλαμβάνεται καμία απαίτηση για πιστοποιημένη χρονοσήμανση επί της ψηφιακής υπογραφής (βλ. σχετικά και 597/2022 ΕΑΔΗΣΥ. Άλλωστε, η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται ότι το περιεχόμενο των επίμαχων εγγράφων αλλοιώθηκε με οποιονδήποτε τρόπο σε χρόνο μεταγενέστερο της υπογραφής τους, ούτε και προκύπτει αμφιβολία ως προς το χρόνο υποβολής των εγγράφων των προσφορών των δύο παρεμβαίνουσών εταιρειών, καθώς αυτός βεβαιώνεται από το ΕΣΗΔΗΣ. Συνεπώς, εφόσον από τα οριζόμενα στη Διακήρυξη δεν προκύπτει υποχρέωση των συμμετεχόντων να έχουν εφοδιαστεί και με πιστοποιημένες υπηρεσίες χρονοσήμανσης, που θα συμπληρώνουν την ψηφιακή υπογραφή τους, ο κρινόμενος λόγος προσφυγής προβάλλεται αβάσιμα κατά της «Γ.....» και «Μ.... ΑΕ» και απορρίπτεται στο σύνολό του.

15. Με τον τρίτο λόγο η προσφεύγουσα στρέφεται κατά των προσφορών των εταιρειών «Γ.....», «Ι.... Α.Ε.», «S....» και «Μ.... ΑΕ» και ισχυρίζεται ότι κατά παράβαση του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 έχουν προβεί σε εσφαλμένη, άλλως ελλιπή καταγραφή των τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο που δεν καλύπτει τις απαιτήσεις της Διακήρυξης.

16. Ειδικότερα, ως προς την προσφορά της εταιρείας «Γ.....» η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι δεν πληρούται ο σκοπός της ρύθμισης του άρθρου 68 του ν. 3863/2010, κατά τον οποίο πρέπει να δηλώνονται τα

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά εργαζόμενο, προκειμένου να εξασφαλίζεται η παροχή υπηρεσιών καθαριότητας σε όλους τους χώρους της αναθέτουσας αρχής (βλ. και ΑΕΠΠ 806/2021), καθώς στο ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΘΡΟΥ 68 ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ 1 signed.pdf», το οποίο αποτελεί μέρος της οικονομικής προσφοράς της, έχει δηλώσει ως εμβαδόν της επιφάνειας του Τμήματος Ιατρικής τα 24.336,71 τετραγωνικά μέτρα και κατ' επέκταση 2028,06 τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο (12 καθαριστές), ενώ η Διακήρυξη έχει ορίσει ως εμβαδό προς καθαρισμό τα 24.366,71 τ.μ. για το Τμήμα Ιατρικής. Κατά συνέπεια, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, είναι συνακόλουθα εσφαλμένος και ο υπολογισμός των τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο για το Τμήμα Ιατρικής και μάλιστα υπολείπεται του απαιτούμενου. Ο όρος 2.4.4 της Διακήρυξης με τίτλο «Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών» ορίζει ότι *«Ειδικά για την παρούσα σύμβαση προβλέπεται ότι οι προσφέροντες υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα στοιχεία της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010, ήτοι (...) στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων»*. Με βάση τα παραπάνω ο εσφαλμένος υπολογισμός των τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο, στον οποίο έχει προβεί η «Γ.....», οφείλεται σε προφανή παραδρομή και αναριθμητισμό μεταξύ του αριθμού των 24.336,71 τετραγωνικών μέτρων και του αριθμού των 24.366,71 τ.μ. και, όπως έχει κριθεί δεν αποτελούν λόγο αποκλεισμού τυχόν ελάχιστες αποκλίσεις, οφειλόμενες αποκλειστικά και κατά τρόπο προφανή στην εκτέλεση μαθηματικών υπολογισμών (ΣτΕ 2282/2021, ΣτΕ 602/2021, πρβλ. ΣτΕ 3439/2014). Επομένως, ο κρινόμενος ισχυρισμός που αφορά στην καταγραφή των αριθμητικών στοιχείων στην οικονομική προσφορά της «Γ.....» είναι μεν εσφαλμένος υπολογισμός των τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο, πλην όμως η πλημμέλεια αυτή είναι δεκτική διευκρίνισης σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, λόγω του γεγονότος ότι οφείλεται σε προφανή παραδρομή και αναριθμητισμό.

17. Ως προς την προσφορά της εταιρείας «I... A.E.», η προσφεύγουσα

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

προβάλλει ότι στο αρχείο με την ονομασία «3. Στοιχεία άρθρου 68_signed.pdf» δεν δηλώνει τον αριθμό τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο, ξεχωριστά ανά κτήριο όπως όφειλε, αλλά δηλώνει τον μέσο όρο των τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο (3.801,41 τμ). με βάση τη συνολική επιφάνεια προς καθαριότητα. Με βάση τον παραπάνω σκοπό της επίμαχης ρύθμισης, κατά τον οποίο θα πρέπει στις προσφορές των διαγωνιζομένων να δηλώνεται ο αριθμός των τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο προκειμένου να εξασφαλίζεται η παροχή υπηρεσιών καθαριότητας στο σύνολο των χώρων της αναθέτουσας αρχής και δεδομένου επίσης ότι η επίμαχη Διακήρυξη αναφέρει ρητά και διακριτά τα τετραγωνικά μέτρα προς καθαριότητα ανά κτήριο και όχι συνολικά, δεν είναι ορθή η αποτύπωση του μέσου όρου των τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο, καθώς η αναθέτουσα αρχή δεν είναι σε θέση με τον τρόπο αυτό να εξασφαλίσει ότι θα παρασχεθούν οι ζητούμενες υπηρεσίες καθαριότητας με την προσήκουσα επιβάρυνση των καθαριστών που έχει θέσει ανά κτήριο ούτε και ότι οι δηλούμενοι καθαριστές θα καλύψουν τις επιφάνειες ανά κτήριο. Συνεπώς, όπως έχει γίνει δεκτό και με τις αποφάσεις που επικαλείται η προσφεύγουσα (ΕΑΔΗΣΥ 807/2022 και ΔΕφ Αθ 2066/2022) η δήλωση των τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο εκ μέρους της «I... A.E.» δεν είναι ορθή και η προσφορά της για το λόγο αυτό είναι απορριπτέα. Επομένως, ο κρινόμενος ισχυρισμός γίνεται δεκτός ως βάσιμος. Επίσης, ενόψει της ισχύος της απαίτησης αυτής με ποινή τον αποκλεισμό των διαγωνιζομένων, η επίμαχη πλημμέλεια δεν είναι δεκτική διευκρίνισης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 102 του ν. 4412/2016 (βλ. ΣΤΕ 147/2022).

17. Σε αντιστοιχία προς τα παραπάνω, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται επίσης ότι η προσφορά της εταιρείας «S... FACILITY MANAGEMENT» είναι απορριπτέα για το λόγο ότι στο ηλεκτρονικό αρχείο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ 1.pdf» δεν έχει δηλώσει τον αριθμό τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο, ξεχωριστά ανά κτήριο ως όφειλε, αλλά δηλώνει τον μέσο όρο του αριθμού των τετραγωνικών μέτρων ανά ομάδα κτιρίων (κτήρια στο κέντρο, κτήρια στην Πανεπιστημιούπολη κ.ο.κ.). Με βάση τα όσα έγιναν δεκτά παραπάνω, ο κρινόμενος ισχυρισμός προβάλλεται βάσιμα και κατά της «S... FACILITY MANAGEMENT», καθώς ο τρόπος με τον οποίο έχει παραθέσει στην

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

προσφορά της τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, δεδομένου ιδίως ότι η επίμαχη Διακήρυξη ορίζει συγκεκριμένες επιφάνειες καθαρισμού ανά κτήριο και όχι συνολική επιφάνεια, δεν εξασφαλίζει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα παρασχεθούν οι ζητούμενες υπηρεσίες καθαριότητας με την προσήκουσα επιβάρυνση των καθαριστών που έχει θέσει ανά κτήριο ούτε και ότι οι δηλούμενοι καθαριστές θα καλύψουν τις οριζόμενες επιφάνειες ανά κτήριο. Επομένως και ο ισχυρισμός αυτός γίνεται δεκτός ως βάσιμος και η επίμαχη πλημμέλεια δεν είναι δεκτική διευκρίνισης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 102 του ν. 4412/2016 (βλ. ΣΤΕ 147/2022).

18. Τέλος, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσφορά της «Μ.... Α.Ε.» είναι απορριπτέα, καθώς στο αρχείο με την ονομασία «4. Στοιχεία του Άρθρου 68 (ΤΜΗΜΑ 1)_signed.pdf» δεν δηλώνει τον αριθμό τμ καθαρισμού ανά άτομο, ξεχωριστά ανά κτήριο ως όφειλε, αλλά δηλώνει τον μέσο όρο του αριθμού των τμ ανά ομάδα κτηρίων: κτηρίων (κτήρια στο κέντρο, κτήρια στην Πανεπιστημιούπολη κ.ο.κ.), ισχυρισμός ο οποίος προβάλλεται βάσιμα και γίνεται δεκτός, σε αντιστοιχία με τα όσα κρίθηκαν σχετικά στην αμέσως προηγούμενη παράγραφο της παρούσας.

19. Με τον τέταρτο λόγο η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι οι εταιρείες «Α..... Α.Ε.» και «..... Α.Ε.» έχουν προβεί σε ελλιπή αναφορά των στοιχείων του άρθρου 68 του ν. 3863/2010. Ειδικότερα, σχετικά με την προσφορά της «Α..... Α.Ε.» η προσφεύγουσα προβάλλει ότι στο ηλεκτρονικό αρχείο «004 ΟΙΚ ΑΝΑΛ ΑΡ.68 ΤΜΗΜΑ 1_signed.pdf» δεν έχουν δηλωθεί για τον Ι. Ναό Παναγίας Καπνικαρέας α) ο αριθμός των εργαζομένων, β) οι ημέρες και ώρες εργασίας και γ) τα τμ ανά άτομο, παρά μόνο έχει δηλωθεί το εμβαδό προς καθαριότητα το χώρου αυτού. Ωστόσο, ο ισχυρισμός αυτός προβάλλεται αβάσιμα, καθώς στον Πίνακα που παρατίθεται στο Παράρτημα Ι της Διακήρυξης, (σελ. 66) δεν αναγράφεται ζητούμενος αριθμός καθαριστών για τον Ι.Ν. Καπνικαρέας, καταλείποντας την εντύπωση ότι ενδεχομένως ο καθαρισμός της επιφάνειας αυτής θα καλύπτεται από τους υπόλοιπους ζητούμενους καθαριστές και πάντως η μη ρητή αναφορά του αριθμού των καθαριστών για τον Ι.Ν. Καπνικαρέας, όπως γίνεται για τους υπόλοιπους χώρους προς καθαρισμό στον σχετικό Πίνακα της Διακήρυξης, συνιστά ασάφεια της Διακήρυξης σχετικά με την αναγκαιότητα συμπλήρωσης των

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

υπόλοιπων πεδίων, η οποία δεν μπορεί να αντιταχθεί σε βάρος των συμμετεχόντων και να καταστήσει τις προσφορές τους απορριπτέες (C-278/14 SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 28 και απόφαση Medipac-Καζαντζίδης, C-6/05. EU:C:2007:337 σκ 54).

20. Συναφή ισχυρισμό προβάλλει η προσφεύγουσα και κατά της εταιρείας «..... Α.Ε.», ισχυριζόμενη ότι η τελευταία έχει δηλώσει ότι θα απασχολήσει από κοινού δύο καθαριστές για τον Ι.Ν. Καπνικαρέας καθώς και για το κτίριο Διοικητικών και Οικονομικών υπηρεσιών επί της οδού Χρ. Λαδά 6, ενώ σύμφωνα με τη Διακήρυξη απαιτούνται δύο καθαριστές μόνο για το κτίριο επί της οδού Χρ. Λαδά 6. Σε αντιστοιχία προς τα παραπάνω αναφερόμενα, απορριπτέος είναι και ο ισχυρισμός αυτός, καθώς η ασάφεια της Διακήρυξης σχετικά με την αναγκαιότητα συμπλήρωσης των υπόλοιπων πεδίων που αφορούν τον καθαρισμό του τον Ι.Ν. Καπνικαρέας δεν μπορεί να καταστήσει την προσφορά της «.... Α.Ε.» απορριπτέα. Επίσης, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η «..... Α.Ε.» δεν έχει δηλώσει στην προσφορά της τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο, όπως απαιτεί ο όρος 2.4.4 της Διακήρυξης, αλλά αντίθετα έχει δηλώσει μόνο τον αριθμό των εργαζομένων ανά κτήριο. Και ο ισχυρισμός αυτός όμως προβάλλεται αβάσιμα και πρέπει να απορριφθεί, καθώς από τη δήλωση του συνολικού αριθμού ατόμων ανά κτήριο προκύπτει και ο συνολικός αριθμός ατόμων που θα απασχοληθούν στο έργο. Μετά τα παραπάνω ο τέταρτος λόγος προσφυγής απορρίπτεται ως αβάσιμος στο σύνολό του.

21. Με τον πέμπτο λόγο η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της προσφοράς της εταιρείας «Γ.....» και ισχυρίζεται ότι η τελευταία κατά πλάνη περί τα πράγματι αφαιρεί από τις εργάσιμες ημέρες του έτους 2024 τέσσερις κατ' έθιμο αργίες και για το λόγο αυτό η προσφορά της υπολείπεται τελικά του ελάχιστου εργατικού κόστους. Πιο συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η «Γ.....» υπολογίζει εργατικό κόστος για λιγότερες μέρες από αυτές που απαιτούνται για την εκτέλεση της σύμβασης, καθώς αφαιρεί από τις εργάσιμες ημέρες του έτους 2024 την 17η Νοεμβρίου, η οποία σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ της Διακήρυξης αποτελεί ημέρα υποχρεωτικής αργίας, ωστόσο για το έτος 2024 συμπίπτει με ημέρα Κυριακή και οι εργαζόμενοι της

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

παρούσας σύμβασης θα απασχολούνται ημέρες Δευτέρα έως Παρασκευή. Ειδικότερα, στην οικονομική προσφορά της η «Γ.....» εσφαλμένα αφαιρεί 4 αργίες κατ' έτος, χωρίς να λαμβάνει υπόψη ότι η 17 Νοέμβρη είναι καταρχήν κατ' έθιμο αργία, όμως για το έτος 2024 συμπίπτει με ημέρα Κυριακή, και άρα οι κατ' έθιμο αργίες του έτους 2024 είναι 3 και όχι 4. Συνεπώς, θα έπρεπε να αφαιρέσει 3 και όχι 4 αργίες από τις εργάσιμες ημέρες, και άρα δεν υπολογίζει εργατικό κόστος για 1 εργάσιμη ημέρα του έτους 2024. Δηλαδή, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, εφόσον η 17^η Νοεμβρίου συμπίπτει με ημέρα Κυριακή για το έτος 2024, έχει αφαιρεθεί εσφαλμένα 2 φορές από τις 365 ημέρες του έτους, συμπεριλαμβάνοντας την τόσο στις 52 Κυριακές όσο και στις 4 κατ' έθιμο αργίες. Τέλος, με αναλυτικούς αριθμητικούς ισχυρισμούς που παραθέτει η προσφεύγουσα επιχειρεί να αποδείξει ότι λόγω των παραπάνω η προσφορά της «Γ.....» υπολείπεται του νόμιμου εργατικού κόστους. Ο παραπάνω ισχυρισμός ωστόσο στηρίζεται στην παραδοχή ότι το έτος 2024 και κατ' επέκταση η 17^η Νοεμβρίου 2024 θα περιλαμβάνεται εντός του συμβατικού χρόνου παροχής των επίμαχων υπηρεσιών, κάτι το οποίο όμως δεν προκύπτει από το περιεχόμενο της Διακήρυξης, καθώς στον όρο 1.3 αυτής προβλέπεται ότι *«Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται σε είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την υπογραφή της σύμβασης με δικαίωμα προαίρεσης έως δώδεκα (12) μηνών»*, χωρίς να ορίζεται ακριβής χρόνος έναρξης παροχής των υπό ανάθεση υπηρεσιών. Συνεπώς, ορθά η «Γ.....» προέβη στον υπολογισμό του εργατικού κόστους στην προσφορά της αφαιρώντας τις νόμιμες και κατ' έθιμο αργίες καθώς και τις Κυριακές, χωρίς να υπολογίζει τυχόν περιπτώσεις στις οποίες οι αργίες θα συμπίπτουν με Κυριακές κατά τη διάρκεια του συμβατικού χρόνου, ο οποίος έχει προσδιορισθεί σε 24 μήνες χωρίς να προσδιορίζονται τα ακριβή έτη τα οποία καταλαμβάνει. Επομένως, ο πέμπτος λόγος προσφυγής απορρίπτεται ως αβάσιμος.

22. Με τον έκτο λόγο η προσφεύγουσα στρέφεται κατά των εταιρειών «Υ», «..... Α.Ε.», «S.... », «A..... Α.Ε.» «Γ.....», «I » και «Φ Α.Ε.». Η εξέταση του ισχυρισμού παρέλκει ως αλυσιτελής στο μέτρο που αφορά τις εταιρείες «S....» και «I», καθώς οι προσφορές των εταιρειών αυτών έχουν ήδη κριθεί απορριπτέες με βάση τα αναφερόμενα κατά την εξέταση του τρίτου

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

λόγου προσφυγής.

23. Σχετικά με την προσφορά της εταιρείας «Υ» η προσφεύγουσα επικαλείται στοιχεία από το αρχείο της οικονομικής προσφοράς της και ισχυρίζεται ότι «αν αθροίσει κανείς τις τιμές που αναφέρει στη στήλη «Συνολικό μηνιαίο κόστος» προκύπτει: $147.442,08 + 17.291,67 + 11.250 + 8.566,67 + 2.449,42 + 11.443,93 = 198.443,77$ €, όπως άλλωστε δηλώνει και η ίδια στον ως άνω πίνακα. Πολλαπλασιάζοντας το ποσό αυτό με τους 24 μήνες που θα διαρκέσει η σύμβαση προκύπτει: $198.443,77 * 24 \text{ ΜΗΝΕΣ} = 4.762.650,48$, και όχι $4.492.650,39$ ευρώ που δηλώνει η ίδια στον πίνακα ως το υποτιθέμενο συνολικό κόστος εργαζομένων για 24 μήνες. Άλλωστε, αν αθροίσει κανείς τις τιμές που αναφέρει στη στήλη «Συνολικό κόστος εργαζομένων για 24 μήνες» προκύπτει: $3.538.610,00 + 415.000,00 + 270.000,00 + 205.600,00 + 58.786,00 + 274.654,39 = 4.762.650,39$, και όχι $4.492.650,39$ ευρώ που δηλώνει η ίδια στον πίνακα ως το υποτιθέμενο συνολικό κόστος εργαζομένων για 24 μήνες. Επομένως, προκύπτει ουσιώδης ασάφεια/ασυμφωνία ως προς το ποιο είναι εν τέλει το συνολικό εργατικό κόστος που προσφέρει η εταιρεία Υ: $4.762.650,48$ ευρώ, όπως προκύπτει από τα μηνιαία ποσά που δηλώνει, $4.762.650,39$ ευρώ, όπως προκύπτει από τα συνολικά ποσά που δηλώνει ή μήπως $4.492.650,39$ ευρώ, ποσό το οποίο αναφέρει η ίδια ως το συνολικό κόστος, πλην όμως δεν αντιστοιχεί στις επιμέρους τιμές που δηλώνει». Ο ισχυρισμός αυτός δεν είναι βάσιμος, καθώς, αφορά ελάχιστες αριθμητικές αποκλίσεις οφειλόμενες στην εκτέλεση μαθηματικών υπολογισμών, οι οποίες δεν μπορούν να αποτελέσουν λόγο αποκλεισμού του συμμετέχοντος (ΣΤΕ 2282/2021), ενώ σε κάθε περίπτωση η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται ότι οι μικρές αυτές αριθμητικές αποκλίσεις καθιστούν την προσφορά της ζημιογόνο ως υπολειπόμενη του ελάχιστου εργατικού κόστους, περίπτωση στην οποία θα ήταν άνευ ετέρου απορριπτέα (ΔιοικΕφΘεσ. 81/2015, ΕΣ (Μείζονος) 3976/2014, ΔιοικΕφΘεσ. 254/2012, 311/2012 κ.α.). Ομοίως απορριπτέος είναι και ο ισχυρισμός κατά το δεύτερο σκέλος αυτού, με το οποίο η προσφεύγουσα με τους αριθμητικούς υπολογισμούς που παραθέτει ισχυρίζεται ότι η συνολική προσφερόμενη τιμή είναι $4.762.650,48$ ευρώ και όχι $4.492.650,39$ ευρώ, όπως ρητά δηλώνεται στην οικονομική προσφορά της «Υ» και άρα το ποσό των $4.762.650,48$

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

ευρώ υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της σύμβασης (4.597.440,88 ευρώ), καθώς στηρίζεται σε αριθμητικούς υπολογισμούς της προσφεύγουσας και όχι στο ποσό το οποίο ρητά δηλώνεται από την «Υ» ως τελική συνολική προσφερόμενη τιμή. Συνεπώς, ο κρινόμενος ισχυρισμός απορρίπτεται στο σύνολό του.

24. Για την εταιρεία «..... Α.Ε.» προβάλλεται ότι «αν αθροίσει κανείς τις αναφερόμενες συνολικές τιμές (στον πίνακα της οικονομικής της προσφοράς) που είναι οι πραγματικές τιμές που η ίδια η εταιρία δηλώνει στην προσφορά της το συνολικό κόστος που προκύπτει είναι $3.574.961,04 + 142.000,08 + 175999,92 + 35320,08 + 11800,08 + 4876,08 = 3.944.957,28\text{€}$ και όχι $3.944.957,02$ ευρώ που δηλώνει η ίδια στον πίνακα ως το υποτιθέμενο συνολικό κόστος εργαζομένων για 24 μήνες». Αντίστοιχα με τα όσα παραπάνω έγιναν δεκτά, ο ισχυρισμός αυτός είναι απορριπτέος, για το λόγο ότι αφορά ελάχιστες αριθμητικές αποκλίσεις οφειλόμενες στην εκτέλεση μαθηματικών υπολογισμών, (ΣΤΕ 2282/2021), ενώ σε κάθε περίπτωση η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται ότι οι μικρές αυτές αριθμητικές αποκλίσεις καθιστούν την προσφορά της «..... Α.Ε.» ζημιογόνο ως υπολειπόμενη του ελάχιστου εργατικού κόστους, περίπτωση στην οποία θα ήταν απορριπτέα (ΔιοικΕφΘεσ. 81/2015, ΕΣ (Μείζονος) 3976/2014, ΔιοικΕφΘεσ. 254/2012, 311/2012 κ.α.).

25. Σχετικά με την προσφορά της εταιρείας «Α..... Α.Ε.» η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι παρουσιάζει ουσιώδη ασάφεια/ασυμφωνία όσον αφορά το ύψος της τελικής προσφερόμενης τιμής, καθώς «στον Πίνακα III ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ αναφέρει ότι οι ΜΗΝΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ είναι 17.716, οι οποίες προκύπτουν ως εξής: $8\text{ΩΡΕΣ} * 103\text{ΑΤΟΜΑ} * 21,5 \text{ ΜΕΡΕΣ ΠΟΥ ΔΗΛΩΝΕΙ} = 17716$. Παράλληλα, στον ΠΙΝΑΚΑ II με την ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΙΑΣ ΩΡΑΣ αναφέρει ως ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΑΤΟΩΡΑΣ 8,315 ευρώ (σελ.3). Άρα, το νόμιμο εργατικό κόστος που αντιστοιχεί στα στοιχεία που η ίδια δηλώνει στην προσφορά της είναι $17716\text{ΩΡΕΣ} * 8,315 \text{ ΩΡΑ} = 147.308,54 \text{ ΑΝΑ ΜΗΝΑ ΑΝΤΙ ΤΟΥ ΔΗΛΩΜΕΝΟΥ } 147.304,42\text{€}$. Συνεπώς, κατά τα προβαλλόμενα, δημιουργείται ασάφεια ως προς το ποια είναι εν τέλει η τιμή της προσφοράς

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

της: 147.308,54 €, ποσό που αντιστοιχεί στα επιμέρους ποσά που δηλώνει στην προσφορά της ή 147.304,42€, όπως η ίδια δηλώνει;». Σε αντιστοιχία με τα παραπάνω, απορριπτέος είναι και ο ισχυρισμός αυτός, καθώς προβάλλεται μόνο ασάφεια της προσφοράς της «Α..... Α.Ε.» προκύπτουσα από επιμέρους αριθμητικούς ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, χωρίς να λαμβάνοντα υπόψη τα ποσά για τα οποία η πιο πάνω εταιρεία έχει ρητά δεσμευθεί και επιπλέον η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται ότι οι μικρές αυτές αριθμητικές αποκλίσεις καθιστούν την προσφορά της «Α..... Α.Ε.» ζημιογόνο ως υπολειπόμενη του ελάχιστου εργατικού κόστους. Επομένως, ο ισχυρισμός κατά της «Α..... Α.Ε.» απορρίπτεται.

26. Σχετικά με την προσφορά της «Γ.....» η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσφορά της παρουσιάζει ουσιώδη ασάφεια/ασυμφωνία όσον αφορά το ύψος της τελικής προσφερόμενης τιμής, για το λόγο ότι «Στον ΠΙΝΑΚΑ III ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ αναφέρει ότι οι ΜΗΝΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ είναι 17.650,08. Όμως, αν πολλαπλασιάσουμε τα επιμέρους στοιχεία της προσφοράς της προκύπτει: $103\text{ΑΤΟΜΑ} * 21,5 \text{ ΗΜΕΡΕΣ} * 8 \text{ ΩΡΕΣ} = 17.716 \text{ ΩΡΕΣ}$. Άρα, υπολείπεται μηνιαίως $17716 - 17650,08 = 65,92 \text{ ΩΡΕΣ ΑΝΑ ΜΗΝΑ}$ και $65,92 * 24 \text{ ΜΗΝΕΣ} = 1582,08 \text{ ΩΡΕΣ ΣΤΗΝ ΔΙΕΤΙΑ}$ Παράλληλα, η ίδια στον ΠΙΝΑΚΑ II με την ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΙΑΣ ΩΡΑΣ αναφέρει ως ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΑΤΟΩΡΑΣ 8,26 ευρώ (σελ.4). Όμως, στον ΠΙΝΑΚΑ III ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ αναφέρει ως άθροισμα ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΜΙΚΤΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ 147420,21, το οποίο διαιρούμενο με τις 17650,08 μηνιαίες ώρες που αναγράφει, προκύπτει $147420,21 \text{ €} / 17650,08 \text{ ΩΡΕΣ} = 8,35238 \text{ € ΤΙΜΗ ΕΡΓΑΤΟΩΡΑΣ}$, δηλαδή κατά πολύ μεγαλύτερη της τιμής εργατοώρας 8,26 €, που η ίδια δηλώνει στην προσφορά της. Άρα, υπάρχει ουσιώδης ασάφεια/ασυμφωνία ως προς α) το πόσες είναι οι ώρες για τις οποίες υπολογίζει εργατικό κόστος: 17716 ΩΡΕΣ, οι οποίες είναι οι πραγματικές ώρες που αντιστοιχούν στην προσφορά της ή 17650,08 που αναφέρει η ίδια; Και β) το ποια είναι η τιμή εργατοώρας με βάση την οποία υπολογίζεται το εργατικό κόστος: 8,35238 €, η οποία προκύπτει από τα στοιχεία της προσφοράς της ή 8,26 €, που αναφέρει η ίδια;». Ο ισχυρισμός αυτός είναι επίσης απορριπτέος

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

για τους λόγους που εκτέθηκαν στις αμέσως προηγούμενες σκέψεις της παρούσας (βλ. παραγράφους 23-25).

27. Τέλος, με τον ίδιο λόγο η προσφεύγουσα στρέφεται και κατά της προσφοράς της εταιρείας «Φ Α.Ε.» και προβάλλει ότι «στον ΠΙΝΑΚΑ III ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ αναφέρει ότι οι ΜΗΝΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ είναι 173,33 ΩΡΕΣ ΑΝΑ ΑΤΟΜΟ και ότι το άθροισμα μηνιαίων αποδοχών εργαζομένων είναι: 158.300,70 €. Άρα, με βάση τα στοιχεία που η ίδια δηλώνει το ελάχιστο κόστος μιας εργατοώρας είναι $158300,70/173,33 = / 103 \text{ ΑΤΟΜΑ} = 8,8669 \text{ €}$. Όμως, η ίδια στον ΠΙΝΑΚΑ II με την ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΙΑΣ ΩΡΑΣ (ήταν απαίτηση της Διακήρυξης να καθοριστεί διακριτό ποσό) αναφέρει ως ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΑΤΟΩΡΑΣ 8,8665 ευρώ (σελ.4). Άρα, υπάρχει ουσιώδης ασάφεια/ασυμφωνία ως προς το ποια είναι η τιμή εργατοώρας με βάση την οποία υπολογίζεται το εργατικό κόστος: 8,8669 €, η οποία προκύπτει από τα στοιχεία της προσφοράς της ή 8,8665 €, που αναφέρει η ίδια;». Για τους ίδιους λόγους που αναλύθηκαν παραπάνω (βλ. παραγράφους 23-26). απορρίπτεται ο ισχυρισμός και κατά της «Φ Α.Ε.».

28. Με τον έβδομο λόγο η προσφεύγουσα στρέφεται κατά των εταιρειών «I», «M.... Α.Ε.», «Α..... Α.Ε.» και «..... Α.Ε.» και ισχυρίζεται ότι έχουν προβεί σε εσφαλμένο υπολογισμό των κρατήσεων σε ύψος κατώτερο του νόμιμου. Η εξέταση του ισχυρισμού παρέλκει ως αλυσιτελής στο μέτρο που αφορά τις εταιρείες «I.....» και «M.... Α.Ε.», καθώς οι προσφορές των «I.....», «M.... Α.Ε.», έχουν ήδη κριθεί απορριπτέες με βάση τα αναφερόμενα κατά την εξέταση του τρίτου λόγου προσφυγής.

29. Σχετικά με την προσφορά της «Α..... Α.Ε.» η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι «στην οικονομική προσφορά της δηλώνει ότι προσφέρει 3.862.623,60€, και άρα οι νόμιμες κρατήσεις που αντιστοιχούν στο συγκεκριμένο ποσό είναι: $3862623,60 * 0,12432\% = 4802,01 \text{ ευρώ}$. Αντίθετα, η ίδια δηλώνει ότι οι κρατήσεις είναι 4004,64€ , και άρα υπολείπεται των νόμιμων κρατήσεων κατά $4802,01 - 4004,64 = 797,37 \text{ €}$. Αν είχε υπολογίσει ορθά τις κρατήσεις η προσφορά της θα διαμορφωνόταν ως εξής: $3.535.306,08 + 66.744,00 + 217.016,88 + 34.608,00 + 34.608,00 + 4.944,00 + 4802,01 =$

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

3.863.420,97 ευρώ» επικαλούμενη το γεγονός ότι δεν έχει υπολογίσει την κράτηση ύψους 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ. Επί του ισχυρισμού αυτού λεκτέα τα εξής:

30. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2.4.4 της Διακήρυξης σχετικά με το περιεχόμενο της οικονομικής προσφοράς, στην προσφερόμενη τιμή περιλαμβάνονται όλες οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, για την παροχή των υπηρεσιών στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Στις διατάξεις του άρθρου 1.3, καθώς επίσης και σε αυτές του άρθρου 5 σχετικά με τον τρόπο πληρωμής, επαναλαμβάνεται ο παραπάνω όρος, ενώ αναφέρεται περαιτέρω ενδεικτικά η κράτηση υπέρ ΕΑΔΗΣΥ.

31. Με το έγγραφο της αναθέτουσας αρχής με αριθμό πρωτ. 68593/20-7-2023 απαντήθηκε συναφές ερώτημα οικονομικού φορέα ως εξής: *«Ερώτημα 24. Στη σελίδα 74 της διακήρυξης αναφέρονται οι κρατήσεις με τις οποίες επιβαρύνεται ο Ανάδοχος και περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: 'β) κάθε άλλη νόμιμη ασφαλιστική εισφορά και κράτηση υπέρ νομικών προσώπων ή άλλων οργανισμών η οποία κατά νόμο βαρύνει την Ανάδοχο'. Παρακαλούμε όπως μας διευκρινίσετε αν οι οικονομικοί φορείς πρέπει να υπολογίσουν στην προσφορά τους κράτηση 2% υπέρ Οργ. Ψυχικής Υγείας επί της καθαρής αξίας του τιμολογίου μετά την αφαίρεση των προηγούμενων κρατήσεων υπέρ Οργ. Ψυχικής Υγείας (άρθρο 3 του Ν.3580/2007). Απάντηση Όπως αναφέρεται στη διακήρυξη άρθρο 1.3 Συνοπτική περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου '...Τον Ανάδοχο βαρύνουν οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, ως και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για την παροχή των υπηρεσιών στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης... β) με κάθε άλλη νόμιμη ασφαλιστική εισφορά και κράτηση υπέρ νομικών προσώπων ή άλλων οργανισμών η οποία κατά νόμο βαρύνει την Ανάδοχο».* Η αναθέτουσα αρχή επανέλαβε, δηλαδή, τις διατάξεις της Διακήρυξης, χωρίς να απαντήσει συγκεκριμένα στο τεθέν ερώτημα. Οι σχετικές με τις κρατήσεις διατάξεις της Διακήρυξης και η παραπάνω διευκρίνιση δεν αμφισβητήθηκαν από οποιονδήποτε από τους οικονομικούς φορείς.

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

32. Σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ. 6 ν. 4412/2016 «στις συμβάσεις της παρ. 1 επιβάλλεται κράτηση ύψους 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό αυτό παρακρατείται σε κάθε πληρωμή από την αναθέτουσα αρχή στο όνομα και για λογαριασμό: α) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και β) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών ή Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, κατά περίπτωση, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον χρόνο, τον τρόπο και τη διαδικασία κράτησης των ως άνω χρηματικών ποσών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας».

33. Το άρθρο 25 ν. 5039/2023 (ΦΕΚ Α 83) «Μεταβατικές διατάξεις για την επιβολή κράτησης υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΟΠΣ -ΕΣΗΔΗΣ)» ορίζει τα εξής: «1. Στο άρθρο 376 του ν. 4412/2016 (Α' 147) περί μεταβατικών διατάξεων, προστίθεται παρ. 18, ως εξής: '18. Μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 6 του άρθρου 36 η κράτηση της παρ. 1 του ίδιου άρθρου του πρώτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου **δεν επιβάλλεται**». Η παραπάνω διάταξη ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 152 ν. 5039/2023, από 3/4/2023, οπότε δημοσιεύθηκε ο νόμος στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

34. Από τον συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτει ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 36 παρ. 6 ν. 4412/2016 κράτηση υπέρ του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ δεν επιβάλλεται, μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης ΚΥΑ, η οποία δεν είχε εκδοθεί κατά τον χρόνο έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης (21/6/2023) και εξακολουθεί να μην έχει εκδοθεί. Επομένως, η κράτηση αυτή δεν συγκαταλεγόταν κατά τον χρόνο διενέργειας του διαγωνισμού σε εκείνες που έπρεπε να συμπεριλάβουν στην οικονομική τους προσφορά οι διαγωνιζόμενοι, ενώ ούτε από τη Διακήρυξη και το διευκρινιστικό έγγραφο της

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

αναθέτουσας αρχής προκύπτει το αντίθετο, απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Κατά συνέπεια, ο έβδομος λόγος προσφυγής στο μέτρο που προβάλλεται κατά της «Α..... Α.Ε.» απορρίπτεται ως αβάσιμος.

35. Για τους ίδιους παραπάνω λόγους (βλ. παραγράφους 30-34) αβάσιμος και απορριπτέος είναι ο έβδομος λόγος προσφυγής στο μέτρο που προβάλλεται κατά της «....ΑΕ».

36. Με τον όγδοο λόγο η προσφεύγουσα στρέφεται κατά των εταιρειών «....ΑΕ», «Μ.... Α.Ε.», «S.... .» και «I....ΑΕ .» και ισχυρίζεται ότι στις οικονομικές προσφορές τους υπάρχει παράβαση των διατάξεων της Διακήρυξης και της εργατικής νομοθεσίας, καθώς έχουν υπολογίσει το κόστος αντικατάστασης σε ύψος χαμηλότερο του νομίμου. Η εξέταση του ισχυρισμού παρέλκει ως αλυσιτελής στο μέτρο που αφορά τις εταιρείες «Μ.... Α.Ε.», «S.... FACILITY MANAGEMENT» και «I....ΑΕ», καθώς οι προσφορές των εταιρειών αυτών έχουν ήδη κριθεί απορριπτέες με βάση τα αναφερόμενα κατά την εξέταση του τρίτου λόγου προσφυγής.

37. Σχετικά με την εταιρεία «....ΑΕ» η προσφεύγουσα, μετά την παράθεση δικών της αριθμητικών υπολογισμών, ισχυρίζεται ότι η τελευταία *«δηλώνει ως κόστος αντικατάστασης μόλις 1.365,684 ευρώ αντί του ελάχιστου ορθού 1385,64 ευρώ. Άρα, υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου κόστους αντικατάστασης κατά $1385,64 - 1365,684 = 19,96$ € ΑΝΑ ΑΤΟΜΟΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ 103 ΑΤΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΑ 2 ΕΤΗ ΥΠΟΛΕΙΠΕΤΑΙ ΚΑΤΑ $19,96 * 103 ΑΤΟΜΑ * 2 ΕΤΗ = 4111,76$ €, άρα αντίστοιχα υπολείπεται και από το νόμιμο συνολικό εργατικό κόστος. Ειδικότερα, από τα αναφερόμενα στα έγγραφα της προσφοράς της προκύπτει ότι ένα από τα σφάλματα στο οποίο υποπίπτει κατά τον υπολογισμό του κόστους αντικατάστασης είναι ότι δεν έχει υπολογίσει τις αποδοχές για την άδεια των αντικαταστατών ούτε καν ως αποζημίωση μη ληφθείσας αδείας. Η ίδια αναφέρει ότι υπολογίζει την τιμή του πεδίου 7γ ως εξής: $(1/12) \times 24,6/26 \times ((4\gamma + 5\delta + 6\sigma) * 12)$, δηλαδή υπολογίζει για τους αντικαταστάτες κόστος μικτών αποδοχών (4 γ), κόστος επιδόματος (5 δ), κόστος δώρων Πάσχα δώρου Χριστουγέννων (6 σ), αλλά δεν υπολογίζει κόστος αδείας ή αποζημίωση μη ληφθείσας αδείας των*

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

αντικαταστατών».

38. Η «..... Α.Ε.» αντιτάσσει στα παραπάνω με την παρέμβασή της ότι «η αναγραφόμενη στο πεδίο 7α Συνολική Μηνιαία Δαπάνη Εργαζομένου ύψους 1.332,375 ευρώ εξάγεται από την άθροιση των γραμμών υπολογισμού: 4γ Συνολικό μηνιαίο κόστος (μικτό) 1.133,731 €, 5δ Αναγωγή σε μήνα επιδόματος αδείας 47,239€, 6στ Αναγωγή σε μήνα Δώρων Πάσχα & Χριστουγέννων 151,405 €. Η δε αναγραφόμενη στο σημείο 7γ Συνολική ετήσια δαπάνη αντικαταστάτη προκύπτει από τον υπολογισμό: $(1/12) \times 24,6/26 \times 1.332,375$ που αντιστοιχεί στην συνολική μηνιαία δαπάνη του εργαζομένου ήτοι ποσό της γραμμής 7α ανερχόμενης συνολικά σε = 105,0526 €. Τα δε δικαιώματα του αντικαταστάτη συνολικά ανέρχονται σε $105,05 + 8,75 = 113,807$ ευρώ. Άλλοις λόγοις, το ποσό των 113,807 ευρώ που αφορά τα δικαιώματα του αντικαταστάτη συμπεριλαμβάνει και το ποσό των 8,75 ευρώ που προκύπτει από τη διαίρεση $105,05/12 = 8,7544$ ευρώ».

39. Όπως έχει κριθεί ότι η διαφοροποίηση του τρόπου υπολογισμού του κόστους ανάγεται στην ευχέρεια που διαθέτουν οι διαγωνιζόμενοι να οργανώνουν κατά θεμιτό τρόπο την επιχειρηματική τους δραστηριότητα για την κάλυψη των απαιτήσεων της Διακήρυξης και να διαμορφώνουν τις τιμές τους εν όψει και της φύσης του διαγωνισμού ως μειοδοτικού (ΕΑ ΣΤΕ 272/2008). Επομένως η εκκίνηση του υπολογισμού των εξόδων της σύμβασης από διαφορετική μεθοδολογία, ιδίως δε όταν από τη Διακήρυξη δεν προκύπτει ειδικός προσδιορισμός του τρόπου υπολογισμού του εργατικού κόστους, όπως στην προκειμένη περίπτωση, δεν καθιστά την προσφορά απορριπτέα. Ως εκ τούτου, όπως βάσιμα ισχυρίζεται και η «..... Α.Ε.» στην παρέμβασή της, η προσφεύγουσα βασιζόμενη στον δικό της τρόπο υπολογισμού και ελλείψει ρητού καθορισμού του τρόπου υπολογισμού του εργατικού κόστους από τη Διακήρυξη, ισχυρίζεται ότι δεν έχει περιληφθεί το κόστος για τις αποδοχές αδείας των αντικαταστατών, ενώ η παρεμβαινούσα αποδεικνύει ότι το κονδύλι αυτό έχει περιληφθεί και προκύπτει από διαφορετική μεθοδολογία υπολογισμού. Συνεπώς, ο όγδοος λόγος προσφυγής κατά της «..... Α.Ε.» απορρίπτεται ως αβάσιμος.

40. Με τον ένατο λόγο η προσφεύγουσα στρέφεται κατά των εταιρειών «I.....»,

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

«..... Α.Ε.», «Α..... Α.Ε.», «Γ.....», «Υ.....» και «Φ.... Α.Ε.» και ισχυρίζεται ότι οι προσφορές τους δεν καλύπτουν τις απαιτήσεις της Διακήρυξης και είναι για αυτό το λόγο απορριπτέες, άλλως έπρεπε να κληθούν σε εξηγήσεις για τον ασυνήθιστα χαμηλό χαρακτήρα των ποσών που δηλώνουν για τα απαιτούμενα αναλώσιμα είδη. Η εξέταση του ισχυρισμού παρέλκει ως αλυσιτελής στο μέτρο που αφορά την εταιρεία «Ι.....», καθώς η προσφορά της έχει ήδη κριθεί απορριπτέα με βάση τα αναφερόμενα κατά την εξέταση του τρίτου λόγου προσφυγής.

41. Σχετικά με την εταιρεία «..... Α.Ε.», συναφής ισχυρισμός προβάλλεται κατά την ανάπτυξη του 10^{ου} λόγου προσφυγής και θα εξετασθεί παρακάτω.

42. Σχετικά με τις υπόλοιπες εταιρείες «Α..... Α.Ε.», «Γ.....», «Υ...» και «Φ.... Α.Ε.» η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το κόστος που έχουν δηλώσει για τα ΧΑΡΤΙΚΑ και ΚΡΕΜΟΣΑΠΟΥΝΑ δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της Διακήρυξης και τις τιμές της αγοράς, επικαλούμενη προτιμολόγιο που έχει λάβει από δική της προμηθεύτρια εταιρεία, με βάση το οποίο, δεδομένων και των ποσοτήτων που απαιτεί η Διακήρυξη, το ελάχιστο κόστος χαρτικών και κρεμοσάπουνων ανέρχεται στο ποσό των 40.000,00 ευρώ. Ισχυρίζεται επίσης ότι οι πιο πάνω εταιρείες δεν κατέθεσαν κανένα έγγραφο, που να δικαιολογεί τα κονδύλια που υπολογίζουν για τα παραπάνω είδη, τα οποία, κατά τα προβαλλόμενα, κυμαίνονται κάτω από τις ελάχιστες τιμές κόστους των υλικών καθαριότητας για τις ποσότητες που απαιτούνται με βάση τη Διακήρυξη και επιπλέον παρουσιάζουν μεγάλη απόκλιση από τη δική της προσφορά. Για τους παραπάνω λόγους η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι οι προσφορές των πιο πάνω εταιρειών είναι ασυνήθιστα χαμηλές και θα έπρεπε να απορριφθούν, άλλως να κληθούν σε εξηγήσεις με βάση τα οριζόμενα στο άρθρο 88 του ν. 4412/2016.

43. Σχετικά με το ζήτημα των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και την εφαρμογή του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 έχει κριθεί νομολογιακά, αναφορικά με την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει την αξιοπιστία μιας προσφοράς, ότι απορρέει από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών ως προς αυτήν, λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 69 της

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

Οδηγίας 2014/24/ΕΕ το οποίο ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, έχει ως κύριο σκοπό να μην αποκλείεται προσφέρων από τη διαδικασία χωρίς να του έχει δοθεί η δυνατότητα να δικαιολογήσει το περιεχόμενο της προσφοράς του η οποία φαίνεται υπερβολικά χαμηλή. Συνεπώς, μόνον εφόσον προκύπτουν τέτοιες αμφιβολίες οφείλει η αρμόδια επιτροπή να ζητήσει τις προσήκουσες διευκρινίσεις ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, προτού, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, στην περίπτωση που μια προσφορά δεν φαίνεται υπερβολικά χαμηλή, το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται [βλ. επ' αυτού, αναφορικά με εννοιολογικά ταυτόσημες διατάξεις με αυτές του άρθρου 69 της Οδηγίας 2014/24 τις αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2017, *European Dynamics Luxembourg SA κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, T 392/15, ECLI:EU:T:2017:462 σκ.85, της 6ης Ιουλίου 2005, *TQ3 Travel Solutions Belgium κατά Επιτροπής*, T-148/04, EU:T:2005:274, σκέψεις 49 και 50 της 11ης Μαΐου 2010, *PC-Ware Information Technologies κατά Επιτροπής*, T-121/08, EU:T:2010:183, σκέψη 72 της 5ης Νοεμβρίου 2014, *Computer Ressources International (Luxembourg) κατά Επιτροπής*, T-422/11, EU:T:2014:927, σκέψη 57, και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, *European Dynamics Luxembourg και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής*, T-698/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:476, σκέψη 59].

44. Στην προκειμένη περίπτωση η Διακήρυξη ορίζει μόνο τις ζητούμενες ποσότητες για τα πιο πάνω αναλώσιμα, χωρίς να αναφέρεται σε ενδεικτικό κόστος αυτών, ενώ μόνη η επίκληση του τιμολογίου από τον προμηθευτή της προσφεύγουσας δεν αρκεί για να στοιχειοθετηθεί η απόκλιση των προσφερόμενων τιμών από τη μέση τιμή της αγοράς, καθώς το μόνο παρατιθέμενο στοιχείο είναι μία και μόνο προσφορά που έχει λάβει η προσφεύγουσα. Επομένως, αβάσιμα η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή εσφαλμένα δεν διέγνωσε την πιθανότητα υποβολής ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών ως προς το κόστος αναλώσιμων από τις πιο πάνω εταιρείες, καθώς τα στοιχεία που παραθέτει δεν αρκούν για την απόδειξη του ισχυρισμού της και επιπλέον, σε κάθε περίπτωση, στην επίμαχη Διακήρυξη δεν αναφέρεται ενδεικτικό κόστος παρά μόνο ποσότητες αναλώσιμων. Επομένως, με βάση τα παραπάνω, ο ένατος λόγος προσφυγής

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

απορρίπτεται ως αβάσιμος στο σύνολό του.

45. Με το δέκατο λόγο η προσφεύγουσα στρέφεται κατά των εταιρειών «Φ...», «Α...», «..... Α.Ε.» και «Γ.....» και ισχυρίζεται ότι έχουν υποβάλει ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, καθώς δεν έχουν υπολογίσει στην προσφορά τους εύλογο ποσό διοικητικού κόστους. Επίσης, για την εταιρεία «Α...» προβάλλεται ότι δεν έχει υπολογίσει στην προσφορά της εύλογο ποσό εργολαβικού κέρδους. Τέλος, για τις εταιρείες «Α...» και «..... Α.Ε.» προβάλλεται ότι υπολόγισαν ασυνήθιστα χαμηλό κόστος αναλωσίμων.

46. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 68 του ν. 3863/2010 με τίτλο «Συμβάσεις εργολαβίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών» «1. Η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή, δηλαδή το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι φορείς και οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από τις οικείες διατάξεις, η οποία (αρχή) αναθέτει απευθείας ή προκηρύσσει διαγωνισμό για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, υποχρεούται να ζητά από τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) να αναφέρουν στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τα εξής: (...) Οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ως άνω στοιχεία. Στην προσφορά τους **πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων (...)**». Τα παραπάνω έχουν ενταχθεί στο κανονιστικό πλαίσιο της επίμαχης διακήρυξης στον όρο 2.4.4.

47. Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι στις Διακηρύξεις των δημοσίων διαγωνισμών για παροχή υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης ζητείται από τους προσφέροντες, με ποινή αποκλεισμού, η αναφορά των παραπάνω στοιχείων, η οποία αποσκοπεί στον έλεγχο από την αναθέτουσα αρχή ότι διασφαλίζονται τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων στις εταιρείες που παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές. Περαιτέρω, σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη, ο υπολογισμός στις προσφορές των διαγωνιζομένων ενός εύλογου ποσοστού διοικητικού κόστους παροχής των

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

υπηρεσιών τους, των αναλωσίμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νομίμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων αποσκοπεί στην αναλυτική περιγραφή του κόστους παροχής των υπηρεσιών, ούτως ώστε να καθίσταται ελέγξιμο το ύψος της οικονομικής προσφοράς σε σχέση με το αντικείμενο της υπηρεσίας (ΕλΣυν Τμ. VI 2092/2011).

48. Συνακόλουθα, οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαριότητας και φύλαξης στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους και εργολαβικού κέρδους, προκειμένου να είναι δυνατή και η αξιολόγηση της αναθέτουσας αρχής με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής (πρβλ. ΣΤΕ 198/2013, ΔΕφ Θεσσαλ. 344/2012, ΕλΣυν VI Τμ. 150/2014), το δε κόστος αμοιβής των εργαζομένων επιβάλλεται να μην υπολείπεται του οριζομένου στην οικεία συλλογική σύμβαση εργασίας ή στην εθνική γενική συλλογική σύμβαση εργασίας και η προσφορά θα πρέπει επιπλέον να ενσωματώνει και ένα εύλογο ποσοστό αναλωσίμων, εργολαβικού κέρδους καθώς και τις νόμιμες κρατήσεις (ΔΕφΘες/νίκης 339/2013).

49. Σε αντίθεση, ωστόσο, προς το κόστος αμοιβής του προσωπικού, που είναι δυνατόν και πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς με βάση αντικειμενικά δεδομένα, το διοικητικό κόστος, το κόστος αναλωσίμων και το εργολαβικό κέρδος εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή να τα εκτιμήσει ως εύλογα, προκειμένου η προσφορά να θεωρηθεί αποδεκτή. Η κρίση αυτή της αναθέτουσας αρχής ελέγχεται ως προς την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής της ευχέρειας, σύμφωνα και με τα δεδομένα της κοινής πείρας (ΕλΣυν VI Τμ. 1664/2012, 1725/2012, 143, 150, 159/2014).

50. Στην προκειμένη περίπτωση η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι οι παραπάνω εταιρείες *«υπολογίζουν ασυνήθιστα χαμηλό διοικητικό κόστος το οποίο δεν καλύπτει τα ως άνω αναφερόμενα αναγκαία διοικητικά κόστη και σε κάθε περίπτωση παρουσιάζουν τεράστια απόκλιση από τα αντίστοιχα κόστη που δηλώνει η εταιρία μας, αλλά και οι λοιπές εταιρίες που μετείχαν στον διαγωνισμό»*, στηρίζει δηλαδή τον ισχυρισμό της σε σύγκριση με τη δική της προσφορά. Ομοίως και για το εργολαβικό κέρδος ισχυρίζεται ότι το ποσό που έχει δηλώσει η εταιρεία «Α...» (4.944,00 ευρώ συνολικά) αποκλίνει από το ποσό που έχει δηλώσει η ίδια (83.479,44 ευρώ συνολικά). Οι παραπάνω

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

ισχυρισμοί είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, καθώς εν όψει της μη ορισμένης έννοιας του ποσού του εργολαβικού κέδρου και του διοικητικού κόστους δεν μπορεί να εκτιμηθεί ως μη εύλογο το ποσό που δηλώνει η «Α...» συγκριτικά μόνο με τα ποσά που έχει δηλώσει η προσφεύγουσα και για το λόγο αυτό θα πρέπει να απορριφθεί.

51. Σχετικά με το σκέλος του ισχυρισμού που αφορά τις προσφορές των εταιρειών «Α...» και «..... Α.Ε.», σύμφωνα με το οποίο οι εταιρείες αυτές υπολόγισαν ασυνήθιστα χαμηλό κόστος αναλωσίμων και η αναθέτουσα αρχή καθ' υπέρβαση των ορίων της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής έκανε δεκτές τις διευκρινίσεις τους, λεκτέα τα εξής:

52. Για την προσφορά της εταιρείας «Α.....» προβάλλεται ότι οι τιμές που αναφέρονται στη στήλη «ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΤΜΗΜΑ 1» στο έγγραφο διευκρινίσεων που κατέθεσε, με βάση τη Διακήρυξη του διαγωνισμού αφορούν ένα έτος. Άρα, κατά τα προβαλλόμενα, το ποσό των 217.016,46 ευρώ που υπολογίζει με βάση αυτές τις τιμές δεν μπορεί παρά να αφορούν ομοίως ένα έτος. Άρα, η τελική τιμή για τα 2 έτη της σύμβασης (24 μήνες) που πραγματικά αντιστοιχεί στην προσφορά της είναι $217.016,46 \text{ ευρώ} * 2 \text{ έτη} = 434.032,92 \text{ ευρώ}$. Αντίθετα, η «Α.....» προδήλως εσφαλμένα δηλώνει το ποσό των 217.016,46 ευρώ για τους 24 μήνες της σύμβασης.

53. Ο παραπάνω ισχυρισμός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, καθώς η παρεμβαίνουσα δήλωσε στο έγγραφό της με ημερομηνία 21/8/2023 (αρχείο «ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ_signed») ότι το επίμαχο κόστος ανέρχεται σε 217.016,46 ευρώ, όσο και στην προσφορά της, και διευκρίνισε ότι *«στην οικονομική μας προσφορά έχουμε δηλώσει για 24 μήνες ποσό 217.016,88. Να σημειωθεί ότι η μικροδιαφορά της καθαρής αξίας, του ανωτέρω πίνακα, με την τιμή που αναγράφεται στην προσφορά μας προκύπτει από την στρογγυλοποίηση των ποσών καθώς ζητήθηκε η τιμή ανά άτομο, μηνιαία, και για 24 μήνες»*. Ούτε από τα παραπάνω, ούτε από οποιοδήποτε άλλο σημείο των εξηγήσεων προκύπτει ότι η επίμαχη δαπάνη αφορά ένα (1) μόνο έτος εκτέλεσης της σύμβασης, παρά μόνο αναφέρεται ότι ο υπολογισμός έγινε στη βάση των ενδεικτικών ποσοτήτων

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

της Διακήρυξης για κάθε έτος εκτέλεσης της σύμβασης.

54. Επίσης, για την εταιρεία «Α.....» προβάλλεται ότι οι διευκρινίσεις της εμπεριέχουν ακόμη ένα σφάλμα, το οποίο συνίσταται στο ότι προσκομίζει έγγραφο με προσφορά στο οποίο αναφέρεται: *«Η τιμή του NEODERM BASIC ΣΥΣΚ.5 LT για την ζητούμενη ποσότητα διαμορφώνεται στα 8,93 ευρώ/δοχείο πλέον ΦΠΑ 6%. 300-400 λίτρα είναι άμεσα διαθέσιμα τα υπόλοιπα εντός 2 μηνών από γραπτή σας παραγγελία.»*, όμως, η παραπάνω απάντηση αφορούσε στο εξής ερώτημα που έθεσε η εταιρία Α.....: *«Αξιότιμε κύριε Σ....., παρακαλώ όπως μου στείλετε προσφορά για την αγορά 2000 lt του κρεμοσάπουνου χεριών Neoderm Basic»* και από τα παραπάνω η προσφεύγουσα συμπεραίνει ότι η προσφερόμενη τιμή των 8,93 ευρώ αφορούσε μόνο 2000 lt, ενώ για τον παρόντα διαγωνισμό απαιτούνται 5.156 συσκευασίες * lt= 25.780 lt, για τα οποία η εταιρία Α..... δεν φρόντισε να εξασφαλίσει προνομιακή τιμή. Και ο ισχυρισμός αυτός όμως προβάλλεται αβάσιμα, καθώς ρητά από τη διευκρινιστική απάντηση της «Α.....» προκύπτει ότι η τιμή των 8,93 ευρώ προσφέρεται ανά δοχείο (συσκευασία).

55. Τέλος, για την εταιρεία «..... Α.Ε.» προβάλλεται ότι για να δικαιολογήσει τις χαμηλές τιμές που προσέφερε για τα απαιτούμενα αναλώσιμα, χαρτικά και κρεμοσάπωνα, προσκομίζει την προσφορά της «Κ... ΧΑΡΤΙΚΗ» με ημερομηνία 21.07.2023, την οποία δεν διέθετε κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς της και επομένως το έγγραφο αυτό δεν δύναται να ληφθεί υπόψη. Ο ισχυρισμός αυτός προβάλλεται αβάσιμα, καθώς νόμιμα η «..... Α.Ε.» κατέθεσε το έγγραφο αυτό μετά την κλήση της αναθέτουσας αρχής σε παροχή διευκρινίσεων στις 08.08.2023, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον όρο 3.1.2.1 της Διακήρυξης, μετά τη διαπίστωση του ασυνήθιστα χαμηλού της προσφοράς της. Επομένως, ορθά η αναθέτουσα αρχή έλαβε υπόψη της το περιεχόμενο του παραπάνω εγγράφου, ενώ παράλληλα αβάσιμα, με τον ένατο λόγο προσφυγής η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η «..... Α.Ε.» δεν κατέθεσε κανένα έγγραφο που να δικαιολογεί το προσφερόμενο ποσό για τα αναλώσιμα ήδη, καθώς και η ίδια η προσφεύγουσα με τον κρινόμενο δέκατο λόγο προσφυγής αναφέρει ότι κατατέθηκε η προσφορά της «Κ....

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

Χ...» με ημερομηνία 21.07.2023. Επίσης, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι στο παραπάνω έγγραφο διευκρινίσεων της αναφέρεται ότι «*Το κόστος της ετήσιας προμήθειας είναι 61.567,30 € βάσει της προσφοράς που λάβαμε στις 21/07/2023 και το κόστος ανά μήνα είναι: 5.130,61 €*», χωρίς καθόλου να αναλύεται πώς προκύπτει το ποσό αυτό, δηλαδή χωρίς να αναφέρεται ξεχωριστά για τα χαρτιά υγείας και τις χειροπετσέτες η τιμή ανά είδος και οι ποσότητες που θα χρησιμοποιήσει, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατο να ελεγχθεί αν η τελική τιμή που δηλώνει είναι εύλογη και αν τυχόν βασίζεται σε τιμές κάτω του κόστους. Ο ισχυρισμός αυτός δεν είναι βάσιμος, καθώς αφενός η «..... Α.Ε.» αναφέρει στο σχετικό έγγραφο τις ποσότητες που πρόκειται να προμηθευτεί και επομένως από τις ποσότητες αυτές σε συνδυασμό με το συνολικό κόστος μπορεί να προκύψει η τιμή τεμαχίου, ενώ σε κάθε περίπτωση η αναθέτουσα αρχή με το περιεχόμενο του διευκρινιστικού ερωτήματος που απέστειλε δεν ζήτησε την τιμή ανά είδος. Σχετικά τέλος με τον προβαλλόμενο ισχυρισμό κατά τον οποίο η προσφερόμενη τιμή της «..... Α.Ε.» για τα χαρτικά και κρεμοσάπωνα δεν ανταποκρίνεται στις τιμές της αγοράς, κρίνεται ότι, όπως και παραπάνω εκτέθηκε, το συμπέρασμα αυτό στηρίζεται σε προσφορά που έχει λάβει η προσφεύγουσα από δικό της προμηθευτή και ως εκ τούτου από μόνο το στοιχείο αυτό δεν προκύπτει η βασιμότητα του ισχυρισμού. Μετά τα παραπάνω η αναθέτουσα αρχή εντός των ορίων της διακριτικής της ευχέρειας αποδέχθηκε την προσφορά και τις εξηγήσεις της «..... Α.Ε.», μη έχουσα υποχρέωση για περαιτέρω αιτιολόγηση της απόφασής της, καθόσον, όπως έχει κριθεί η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει με σαφή, ειδική και επαρκή αιτιολογία επί των προβληθέντων ουσιωδών ισχυρισμών, αφού προηγουμένως ζητήσει σχετικές διευκρινίσεις από το διαγωνιζόμενο που φέρεται ότι έχει υποβάλει την ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά γεννάται στην περίπτωση που κάποιος διαγωνιζόμενος προβάλει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής υπερβολικά χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου (βλ. ΣΤΕ 4249/2010, 3546/2009, ΕπΑνΣΤΕ 295/2011, 1260, 41/2010, 815, 747, 127/2009, 1079, 1069/2009, 866, 187, 45/2008, ΔΕφΑθ (ακυρωτικό) 1528/2014, και Ε.Σ. VI Τμ. 70/2012, 3202, 2235, 2234, 2232, 2090, 584/2011, 3678, 3355, 3134/2009). Αντίθετα, η

Αριθμός Απόφασης : 5/2024

υποχρέωση αυτή δεν υφίσταται στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή καλέσει οικειοθελώς τους προσφέροντες να αιτιολογήσουν τις προσφορές τους κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 88 του ν. 4412/2016, μετά τη δική της εκτίμηση περί του καταρχήν ασυνήθιστα χαμηλού μίας οικονομικής προσφοράς. Συνεπώς είναι απορριπτέοι οι αντίθετοι ισχυρισμοί που προβάλλονται κατά της πιο πάνω εταιρείας με τον ένατο και δέκατο λόγο προσφυγής.

56. Κατόπιν των παραπάνω σκέψεων, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή θα πρέπει να γίνει δεκτή σύμφωνα με το σκεπτικό και να επιστραφεί το κατατεθέν παράβολο.

Για τους λόγους αυτούς

- 1.** Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.
- 2.** Ακυρώνει την προσβαλλόμενη, κατά το μέρος αυτής με το οποίο έγιναν δεκτές οι προσφορές των εταιρειών «I... Α.Ε.», «S...» και «M... ΑΕ» καθώς και η προσφορά της «Γ...» χωρίς την προηγούμενη κλήση της σε παροχή διευκρινίσεων.
- 3.** Απορρίπτει τις παρεμβάσεις των εταιρειών «Γ...», «I... Α.Ε.», «S...» και «M... ΑΕ» και δέχεται τις παρεμβάσεις των υπολοίπων παρεμβαινουσών εταιρειών.
- 4.** Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2023 και εκδόθηκε στις 2 Ιανουαρίου 2024 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ